

Jevgenie Stselin muistelee:

Kotikyläni elämää sotien jälkeisinä vuosina

Pyysin nykyisin Muasjärven posolkalla elävää Jevgenietä kertomaan, minkälaista oli elämä ollut sotien jälkeen Koivuniemen kylässä. Kirjettä laatessani kuvittelin mielessäni, ettei Jevgenie ymmärrä suomeksi kirjoitettua tekstiä, joten väänsin sen "mukatunguon" murteelle. Sain Jevgenieltä aikanaan kirjeen ja hänen kirjoittamansa kyläselostus oli melkein puhtaalla suomen kielellä!

Kyläselostuksensa mukaan Jevgenie oli piirtänyt myös kartan Koivuniemen asutuksesta v:ltä 1945. Myöhemmin hän kokosi yhdessä Kaarlo Safontjevin kanssa vanha Muasjärven kylän asutustiedot kartaksi paperille asti. Nykyisinhän näistä kahdesta kylästä Koivuniemi on jo täysin sammunut, mutta vanha Muasjärven kylä on vielä kutakuin hengissä; siellä on vielä pystyssä kahdeksan vanhaa taloa ja niissä asuu kahdeksan ihmistä.

Jevgenie Stselin syntyi

vuonna 1934 Koivuniemessä. Stalinin vainovuosina hänen isänsä Kondrat Ossipanpoika Stselin vangittiin ja vietiin 1937. Äiti jäi kahden pojan kanssa elämään mökkiinsä. Jevgenie ei muista niistä vuosista mitään, sillä hän oli tuolloin vasta 3-vuotias. Jatkosodan eli Suuren isänmaallisen sodan sytyessä hän oli jo 7-vuotias ja sotien jälkeen Koivuniemeen palattuaan jo 11-vuotias poika. Niistä vuosista hän jo jotakin muistaakin ja kertoi muistaansa kirjeessään.

Paluu evakosta: tuhottu kylä

Rahvas karkotettiin evakotielle Komin alueelle syksyllä 1941 ja kesällä 1945 he saivat luvan palata kotikyläänsä. Veljekset Mikko ja Jevgenie palasivat hekin äitinsä kera Koivuniemeen. Neljä vuotta tyhjillään ollut ja sodankin runtelema kylä oli masentavaa katseltavaa. Tietkin olivat kasvaneet

umpeen heinää, ja niinpä ensimmäisenä työnä olikin tieuran niittäminen melkein metrin korkeeseen heinikkoon. Jo sodan alussa 1941 oma partisaaniryhmä "Eteenpäin" oli polttanut osan kylän taloista, ja sotavuosina suomalaisen lentokoneen putoaminen kylään tuhosi lisää rakennuksia. Sotamuistoja löytyi kylästä lisäksi: keskellä kylää oli kaksi suurta sotilashautaa, joihin oli haudattu yli 40 kaatunutta.

Uusi elämä vaivoi alkuun

Evakkomatkalta kylään palanneet olivat enimmäkseen leskivaimoja ja orpolapsia; aikuisia miehiä ei palannut montakaan. Kaikkiaan kylään tuli asumaan 60-70 henkeä, sillä oman kylänväen lisäksi sinne asettui asumaan muutamia virolaisperheitäkin. Omaa asuntoa ei jokaiselle perekunnalle riittänyt, joten saman katon alla asui ensi alkuun montakin perhettä.

Alkuaiikoina kylässä vallitsi ruuanpuute, oli suoranainen nälänhätä. Kaikilla ei ollut edes omaa lehmää eikä sitä olisi pystytty elättämäänkaan, koska ei ollut miesväkeä heinää suahustamaan. Peltotilkkuja kaivettiin lapioilla ja yritettiin panna maahan kasvamaan perunaa ja muutakin syötävää. Metsästä koottiin sieniiä ja marjoja, järvestä saatiin kalaa.

"Päivännousu" toisen kerran

Sitten kylän väki alkoi panna pystyyn kolhoosia. Koivuniemen kolhoosin nimi oli "Päivännousu". Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Juho Sergeinpoika Grigorjev. Ensi alkuun kolhoosiin saatiin 3-4 hevosta, muutama sika ja lehmiäkin. Maitoa ruvettiin saamaan omasta kylästä. Kesällä kolhoosin pelloilla uurrastivat kaikki, jotka vain kynnelle kykenivät, isot ihmiset ja pienet lapsetkin. Ensin kynnettiin ja

KOIVUNIEMEN KYLÄ

Sotien jälkeen vuosina 1945-1960 kylässä asui 60-70 ihmistä.

Kolhoosi loppui ja ihmiset muuttivat Tunkualle ja Uus-Maasjärveen.

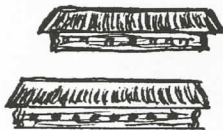
Vain Tatjana Jevsejeva jäi kylään ja eli siellä yli kymmenen vuotta yksinään.

tiedot kokosi: Jevgenie Stselin.

"PÄIVÄNNOUSU"

KOLHOOSIN

hevostalli navetta sikala

kolhoosin pellot

Jevstratov
Semenin
(leski)
lapsineen

KAUPPA

SAIRASTUPA

Karhu
Juho
perhe

Siidorov
Feodorin
(leski)
lapsineen

Sotilashaudat.
Vuosina 1941-1944 näihin
haudattiin yli 40 kaatunutta.

kolhoosin pellot

Jevsejeva
Natalie
(leski)
lapsineen

Dragujev
Pekan
(leski)
lapsineen

Grigorjev
Ivan
perhe

Jevsejev
Ivanin
(leski)
lapsineen

samassa talossa

Moschnikov
Feodorin
(leski)
lapsineen

Moschnikov
Zahar
perhe

Samsonov
Jaakko
pere

autio kylä Markkisenvaara

STAFFEINPUOLI

Kylän ranta oli matalaa hiekkarantaa.

Sotien jälkeen rantaan oli tehty puusta "resa", jonka sisään oli ajettu kiviä. Näin estettiin maan valuminen järveen, sillä vedenpintaa nosteltiin uittokausina. Lusmanvaarassa oli uittopato.

kylvettiin pellot, sitten korjattiin sato. Mutta kaikki viljat, jotka pellosto saatiin, otettiin "piiriin", joten kyläläisten nälkä ei siitä viljelyshommasta vähentynyt ollenkaan. Kolhoosi toki maksoi palkkaa 1,5 kopeekkaa työpäivältä, mutta sillä rahalla ei kaupasta paljon syömistä ostettu.

Niinpä sitten talven tultua kaikki raavaammat naiset ja miehet - miehiä ei tosin montta ollutkaan - menivät lespromhoosiin tienamaan rahaa. He veivät kylän vähäisetkin hevoset mennessään ja vetivät metsästä puita koko talven kevääseen saakka. Keväällä he palasivat taas tekemään kolhoosin peltotöitä. Lisätienesteillä ihmiset pystyivät ostamana ruokatarpeita elämään. Kaupassa myytiin jauhoja, suolaa, tilitkkuja, sokerihiekkaa, tupakkaa, muilaa ja votkää. Valmistaleipää ei siihen aikaan kaupasta saanut, joten jokainen osti jauhoja ja paistoi itse leipänsä.

Kylässä oli valtion kauppa ja sairastupa, mutta koulua ei ollut. Lapset soudettiin syksyllä Tunkuan kylän kouluun, ja siellä he asuivat internaatissa viikkokaudet, vain hyvin harvoin kävelivät kotiinsa. Tunku-

alla oli alakoulu eli luokat I-IV. Sen jälkeen piti mennä yläkouluun Lehon kylään saakka.

Jevgeniekin kulki nämä koulupolut ja sen lisäksi hän kävi traktorikurssin. Koivuniemen kolhoosilla oli jo silloin oma traktori, jolla Jevgenie sitten kynti kolhoosin pelloja. Maahan kylvettiin ruista, ohraa, kauraa, perunaa, kapustaa ja hernettä. Kolhoosin karja lisääntyi vähitellen; 1950-luvulla hevosia oli jo 20, lehmiä vähän suurempi määrä, myöskin sikoja oli. Kolhoosilla oli oma nuotta, jolla pyydyttiin kalaa Koivujärvestä.

Koivuniemen kylän loppu

Hyvästä alustaan huolimatta "kolhoosi mäni umpeen", kuten Karjalassa sanotaan. Tämä tapahtui vuonna 1960. Rahvas muutti Tunkualle tai Uus-Muazärveen lespromhoosiin elämään. Vain yksi akka, Tatjana, jäi Koivuniemeen asumaan ja eli siellä yksinään v:teen 1972 saakka. Sitten Tatjanakin muutti Tunkualle ja Koivuniemen kylä tyhjeni loppullisesti.

(AM.)

Koivuniemen TKA työjelee huonosti

Koivuniemen kylä sijaitsee Tunkuan piirissä noin 100 kilometrin päässä Sorokan asemasta. Vaikeaa on pääsy rautatien varteen, sillä tiet ovat erittäin huolimatta elää kituutetaan päivästä toiseen täällä erämaassakin. Punaisen Karjalan palstoilla näkee hyvin harvoin uutisia näiltä syrjäseuduilta.

TKA:n (Talopoikain keskinäinen avustuskomitea) työ kylässämme on ollut hyvin heikkoa. Tämä kait johtuu siitä, että mainitun komitean puheenjohtaja ei ole tehtäviensä tasalla tai ei halua.

TKA:n heikosta työskentelystä on ollut seurauksena mm. se, että arttelien ym. palkkatöiden järjestely ei tapahdu oikeaa luokkalinjaa seuraten. Tästä esimerkkinä mainittakoon kylämme suonkuivausosuuskunta. Siihen kuuluu 12 taloutta, mutta millaisia nämä taloudet ovat, köyhiäkö? Eipä vain. Ainoastaan yksi köyhä talous kuuluu tähän osuuskuntaan, loput ovat keskivarakkaita tai rikkaita. Näiden joukossa on neljä äänioikeutta vailla olevaa entistä kauppiasta.

Muiltakin aloilta voisi ottaa esimerkkejä, joissa köyhät taloudet ovat jääneet vaille huomiota. Kaikkien tällaisten asioiden järjestely kuuluisi talopoikain keskinäiselle avustus-

komitealle ja sen tulisi valvoa, että näissä asioissa noudatettaisiin oikeaa, tervettä luokkalinjaa.

Valistusasiat ovat kylässämme myös rempallaan. Ainut valistuksen ahjo, koulu, on nyt suljettu kesän ajaksi opettajan matkustaessa kesälomalle. Väestö on suurimmalta osalta uittoissa. Näin ollen ei mitään systemaattista valistustyötä voi kesän aikana suorittaa. Myös punanurkan toiminta on kesän ajaksi nukahtanut. Sanomalehtien levikki on huonolla kannalla. Syynä tähän on osaltaan huono postinkulku, vain kerran viikossa, ja väestön vähälukutaitoisuus.

Vaikka asiat näyttävät näin pimeiltä, löytää niistä myös jonkin valopiikun. Maatalousverokamppailu kyläneuvostomme alueella on loppuun suoritettu ja sunnuntaina kesäkuun 16. p:nä kyläläiset yleisessä kokouksessa päättivät muodostaa vapaaehtoisen palokunnan. Palokuntaan kirjoittautui 13 talon isäntää. - Koivuniemeläiset, älkää unohtako tätä päätöstänne, vaan pitäkää huoli siitä, että palokunta myös aloittaa toimintansa. Syksyn tullessa on edessämme lisäksi suuri tehtävä saada valistustyö, nuorisotyö ym. hyvään käyntiin. - J. Heiska (PK 2.6.1929)

Mainio perunasato

Tunkuan piirin Koivuniemen kyläneuvoston Kompakan kylässä on saatu yhdeltä hehtaarilta perunaa 40 tonnia. Aluk-

si kukaan ei uskonut tätä tietoa, mutta agronomin tekemä tarkastusmatka osoitti asian todeksi. (PK 4.10.1932).

□ □ Tunkuan rajonin kone- ja traktoriaseman tämän vuoden uutismaan kääntöplaani käsittää 120 hehtaaria. Elokuun 10. päivään mennessä plaanista oli täytetty ainoastaan 38 hehtaaria. - Tämä on mitä häpeällisin osoitin KTA:n työstä. - PK 22.8.1937.

TUNKUAN KOLHOOSI on suorittanut tietyötehtävänsä 1.6.-37 mennessä 100 %:sti. Tämä on puheenjohtaja Mironovin ansiota. - Piirin kolhooseista huonoimmin velvollisuutensa täyttivät Säynäjävaara (52 %) ja Lusma (65 %). - (PK 10.7.1937). - Toim. huomautus. Tunkuan kolhoosin pj Mironov ammuttiin 1938, kyläneuvoston pj, myös sukuaan Mironov sai 10 vuotta pakkotyötä.

□ □ Tunkuan rajonin Niikkanvanvaaran kolhoosin puheenjohtajana on jo kolmatta vuotta Jaakko Barujev. Hän on melkein joka päivä humalassa. Rajonin toimeenpanevan komitean (Tpk) tulee ryhtyä pikaisesti toimiin yllämainitun henkilön asettamiseksi edesvastuuseen. - PK 20.9.1937.

